Olli Mäenpää
16.10.2017

Lakivaliokunnalle

**Hallituksen esitys laiksi talous- ja velkaneuvonnasta (HE 102/2017 vp)**

*Sopimusriidat*

Lakiehdotuksen 5 §:n 3 momentin mukaan palveluiden tuottamista koskevaa sopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa. Ehdotusta on paikallaan arvioida etenkin sopimuksen luonteen kannalta.

Lakiehdotuksen kohteena olevat talous- ja velkaneuvonnan tehtävät rinnastuvat oikeusapu- ja edunvalvontapalveluihin, joita perustuslakivaliokunnan arvion mukaan voidaan pitää perustuslain 124 §:n tarkoittamana julkisena hallintotehtävänä tai ainakin julkisen hallintotehtävän piirteitä omaavana tehtäväkokonaisuutena (PeVL 16/2016 vp). Vastaavalla tavalla talous- ja velkaneuvonta on julkisen hallintotehtävän hoitamista tai siihen ainakin sisältyy julkisten hallintotehtävien piirteitä. Lakiehdotuksen 5 § mahdollistaa tällaisten julkisten palvelutehtävien ostamisen muulta palvelujen tuottajalta.

Lakiehdotuksen tarkoittamien talous- ja velkaneuvonnan palvelujen järjestäminen kuuluu valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireille. Ne ovat viranomaisia, joiden toimintaan sovelletaan hallintolakia (435/2003). Hallintolain 3 §:n 1 momentin mukaan hallintolakia sovellettaessa hallintosopimuksella tarkoitetaan muun muassa viranomaisen toimivaltaan kuuluvaa sopimusta julkisen hallintotehtävän hoitamisesta. Talous- ja velkaneuvonnan tehtävien ostamista koskeva sopimus on sisällöltään sopimus julkisen hallintotehtävän hoitamisesta ja julkisen palvelutehtävän ostamisesta. Näin ollen kyseessä on hallintolain tarkoittama hallintosopimus.

Julkisen hallintosopimuksen ostamiseen kohdistuvaa hallintosopimusta koskeva riita käsitellään hallintolain 66 §:n mukaan hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Vastaavalla tavalla esimerkiksi julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen ostamiseen kohdistuvat sopimusriidat ovat perustuslakivaliokunnan arvion mukaan yleensä pääosin sellaisia hallintosopimukseen perustuvia ja julkisoikeudelliseen oikeussuhteeseen kohdistuvia oikeusriitoja, jotka voidaan käsitellä hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa (PeVL 26/2017, s. 72).

Hallintolainkäyttölain 69 §:n 1 momentin mukaan hallintosopimusta koskevan riidan käsittelee hallinto-oikeus hallintoriita-asiana. Tällaista hallintosopimusta koskevaa oikeusriitaa ei siten voida käsitellä muussa tuomioistuimessa tai muussa oikeudenkäyntimenettelyssä.

Lakiehdotuksen 5 §:n 3 momentin viittausta hallintoriitamenettelyyn voidaan pitää viittauksena hallinnon yleislakien perussäännöksiin. Säännös on tarpeellinen myös informatiivisista syistä.